

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

naziv **ZDRAVSTVENA VZGOJA PACIENTA ZA SAMOSTOJNO ZDRAVLJENJE S PERITONEALNO DIALIZO (PD)**

koda **14.02**

Ključne besede: *Zdravstvena vzgoja, pacient, peritonealna dializa, dializna raztopina*

Namen aktivnosti:

Pacient/svojec bo znal samostojno izvajati zdravljenje s PD. Pacient bo prepoznal in ukrepal ob zapletih. Pacient bo sprejel potrebne spremembe in jih uvedel v način življenja

Potrebni pripomočki:

- slikovno gradivo
- avdiovizualna sredstva
- demonstrativni pripomočki za izvedbo PD zdravljenja
- osnovne pisne informacije o prehrani pacienta na PD
- navodila za telesne aktivnosti, dovoljene za paciente na PD

Predvideni čas izvajanja protokola (aktivnosti):

45 - 90 minut dnevno

Skrbnik protokola aktivnosti zdravstvene in babiške nege:

Sekcija MS in ZT za področje nefrologije, dialize in transplantacije

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti:

1

odgovorna oseba protokola:

Mirjana Rep dipl. m. s.

omejitve, pripombe

Aktivnost ZBN lahko izvede:

bolničar	NE
tehniki zdravstvene nege	NE
diplomirana medicinska sestra	DA
diplomirana babica	NE

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

Izvedba aktivnosti zdravstvene nege:

opombe:

PRVI DAN:

1.	MS seznanjeni pacienta s kronično odpovedjo ledvic: - predstavi anatomijo in delovanje ledvice - predstavi KLB - seznanjeni s simptomi in znaki, ki opozarjajo na KLB	<i>Pacient/svojec (P/S) je seznanjen z anatomijo in delovanjem ledvic - P/S pozna simptome in znake KLB - P/S je seznanjen s KLB</i>
2.	MS predstavi peritonealno dializo: - anatomija in delovanje peritoneja	<i>-P/S pouči o načinu delovanja PD -P/S pouči o menjavi dializne raztopine</i>
3.	MS predstavi peritonealni kateter: - izgled katetra - titanijski vmesnik in pretočni set - mesto in izgled sinusa in zunanega izstopišča katetra za PD - lega katetra v trebušni votlini	<i>P/S je seznanjen z izgledom, lego katetra in njegovimi posameznimi deli</i>
4.	MS predstavi higienske zahteve za varno izvedbo PD: - pomen higiene - dejavnike tveganja za okužbe pri izvajanju PD - predstavitev pravilnega umivanja in razkuževanja rok - učenje P/S pravilnega umivanja in razkuževanja rok	<i>P/S je seznanjen z zahtevami za varno izvedbo PD P/S praktično pokaže pravilno umivanje in razkuževanje rok</i>

DRUGI DAN:

5.	MS pokaže pravilno menjavo dializne raztopine. - pomen in pravilna evidenca bilance tekočin (vtok in iztok raztopine za PD, 24-urna diureza) - pomen redne kontrole in pravilno evidentiranje telesne teže in krvnega tlaka.	<i>P/S je seznanjen s pravilno menjavo dializne raztopine P/S z varno izvedbo PD zmanjša možnost okužbe P/S pravilno izpolnjuje PD dnevnik</i>
6.	MS z metodo praktičnih del in izkustvenega učenja uči P/S pravilne menjave dializne raztopine MS preveri in oceni znanje in praktično izvedbo menjave, toalete PK	<i>P/S s praktičnim delom in izkustvenim učenjem pridobiva znanje za pravilno menjavo dializne raztopine P/S z varno izvedbo PD zmanjša možnost okužbe Ponavljjanje ima namen doseči trajnost znanja P/S in spretnosti, kar pomeni preseči pozabljanje.</i>
7.	MS predstavi zdravstveno nego izstopišča katetra za PD: - izgled vidnega dela sinusa in zunanega izstopišča katetra za PD . MS z metodo praktičnih del in izkustvenega učenja uči P/S pravilne nege (toalete) izstopišča katetra	<i>P/S je seznanjen s pravilno zdravstveno nego izstopišča katetra za PD - P/S s praktičnim delom in izkustvenim učenjem pridobiva znanje za</i>

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

	za PD - MS preveri in oceni znanje in praktično izvedbo menjave dializne raztopine ter toalete PK	<i>pravilno nego (toaleta) izstopišča katetra za PD</i>
	TRETJI DAN:	
8.	MS predstavi možne zaplete pri zdravljenju s peritonealno dializo: - hiper/hipovolemija - fibrin - pretočne motnje - odstopanja v izgledu dializata - onesnaženje pretočnega seta in katetra za PD - poškodbe pretočnega seta in katetra za PD - vnetje sinusa in izstopišča katetra za PD - peritonitis MS predstavi ukrepe v primeru zapletov: -seznanj P/S, da v primeru težav pokliče MS v dializni center, kjer dobi nadaljnja navodila	<i>P/S je seznanjen z možnimi zapleti pri zdravljenju s PD in možnimi ukrepi</i>
9.	MS predstavi in pokaže pravilno dodajanje zdravil v vrečko z dializno raztopino (priloga št. 6: Dodajanje heparina v vrečko) - predstavi pomen heparina - predstavi pomen in uporabo antibiotikov MS z metodo praktičnih del in izkustvenega učenja uči P/S pravilne in varne izvedbe dodajanja heparina v vrečko z dializno raztopino.	<i>P/S je seznanjen z dodajanjem heparina v vrečko z dializno raztopino</i> <i>P/S s praktičnim delom in izkustvenim učenjem pridobiva znanje za pravilno dodajanje heparina v vrečko z dializno raztopino</i>
10.	MS z metodo praktičnih del in izkustvenega učenja uči P/S pravilne nege (toalete) izstopišča katetra za PD	<i>P/S pravilno opravi menjavo dializne raztopine in toaleta PK</i>
11.	MS nadzoruje P/S pri urjenju in ponavljanju pravilne izvedbe: - menjave - toalete izstopišča - dodajanja heparina MS preveri in ocenjuje znanje in praktično izvedbo menjave, toalete PK	<i>P/S je sprotno ocenjen pri izvedbi praktičnih del</i>
12.	MS se dogovori za srečanje P/S z MS, ki vodi individualno prehransko svetovanje	<i>P/S soglaša z dogovorjenim terminom prehranskega svetovanja in razume njegov pomen</i>
13.	MS se pogovori s P o življenju s PD:	<i>P je seznanjen z načinom zdravljenja s PD v domačem okolju. Znal bo ohraniti socialne stike in primerno načrtovati prosti čas in družinsko</i>

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

	<ul style="list-style-type: none"> - služba in delo - počitnice in prosti čas (rekreacija in športne aktivnosti) - družinsko življenje - vzdrževanje in ohranjanje socialne mreže (Društvo ledvičnih pacientov)	<i>življenje.</i>
	ČETRTI DAN:	
14.	<p>Individualno prehransko svetovanje v dogovoru z MS MS nadzoruje P/S pri urjenju in ponavljanju pravilne izvedbe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - menjave - toalete izstopišča - dodajanja heparina <p>MS preveri in oceni znanje in praktično izvedbo menjave, toalete PK</p>	<p><i>P/S pride na individualno prehransko svetovanje pripravljen z vprašanji o pripravi hrane za pacienta na PD Ponavljjanje ima namen doseči trajnost znanja P/S in spretnosti, kar pomeni preseči pozabljanje. P/S natančno ve, kaj mora opraviti in doseči ter stalno spremlja dosežke za večjo kakovost dela Preverimo stopnjo P znanja in ocenimo, koliko vaje še potrebuje</i></p>
	PETI DAN:	
15.	<p>MS predstavi P/S :</p> <ul style="list-style-type: none"> - pravilno shranjevanje materiala za PD v domačem okolju - vodenje evidence in nadzor nad rokom uporabe materiala za PD - naročanje in dostavo materiala za zdravljenje s PD na dom	<p><i>P/S si zna pripraviti primeren prostor za shranjevanje materiala in izvajanje PD doma - P bo znal voditi evidenco zalog in poznal pomen preverjanja rokov uporabe P pozna način naročanja in dostave materiala P/S razume in sprejme podane vsebine</i></p>
16.	<p>MS seznanil P/S z organizacijo dela v ambulanti za PD</p> <ul style="list-style-type: none"> - v času rednega dela ambulante za PD - v času dežurstva - P dobi kartico s podatki dializnega centra	<p><i>P/S bo znal vzpostaviti stik z MS v ambulanti za PD P/S natančno in pravilno izvede prikazane postopke</i></p>
17.	<p>MS ustno in praktično preveri osvojeno znanje in izvedbo postopkov.</p>	<p><i>P/S je pripravljen na samostojno zdravljenje s PD v domačem okolju</i></p>

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

Opombe, omejitve protokola:

Temeljna literatura:

MS pregleda P zdravstveno in negovalno dokumentacijo in se seznanj:

- s trenutnim zdravstvenim stanjem
- P načinom življenja pred boleznijo
- P seznanjenostjo z boleznijo

MS oceni P/S (svojca, pomočnika):

- sposobnost poslušanja, branja in pisanja, razumevanja jezika
- znanja o bolezni, napačna prepričanja, pomanjkljivo znanje o kronični ledvični bolezni (KLB)
- pričakovanja P/S
- pričakovane ovire (psihološke, fiziološke, sociološke)
- upoštevanje osebnih značilnosti pacienta (starost, spol, izobrazba, poklic)
- motivacijo P/S za učenje

priprava MS na podajanje snovi:

- zagotovi si čas za izvedbo ZV
- dobra psihofizična priprava na učno uro (pedagoška, strokovna usposobljenost) načelo sistematičnosti in postopnosti

1. Ponikvar R, Buturovič Ponikvar J (Ur.). Dializno zdravljenje. Ljubljana: Klinični oddelek za nefrologijo, Interna klinika, Klinični center, 2009.
2. EDTNA/ERCA. Peritonealna dializa. Priročnik za klinično prakso. 2008.
3. Kovač D, Lindič J, Malovrh M, Pajek J. Bolezni ledvic. 3. izd. Ljubljana: Klinični oddelek za nefrologijo, Univerzitetni klinični center; 2014.

	organ, ki izdaja sklep o ustreznosti:	številka sklepa:	datum:	odgovorna oseba:
sklep skrbnika nacionalnega protokola	Sekcija MS in ZT za področje nefrologije, dialize in transplantacije	3/2014	13.11.2014	<i>Mirjana Rep</i>
I. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Delovna skupina za nacionalne protokole ZBN	1/15	06.02.2015	<i>Majda Oštir</i>
II. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Upravni odbor Zbornice Zveze	583/32	08.04.2015	<i>Darinka Klemenc</i>
III. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego pri MZ	04-03a/04-2015	17.06.2015	<i>mag. Branko Bregar</i>

Dokument objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze dne **29.09.2015**

Nacionalni protokol se uporablja najmanj do: **28.09.2017**